

SJVFS 2000:115

Saknr L 10

Utkom från trycket
den 19 juli 2000

**Statens jordbruksverks föreskrifter
om hållande av strutsfåglar;**

beslutade den 27 juni 2000

Statens jordbruksverk föreskriver, med stöd av 2, 4 och 17-19 §§
djurskyddsförordningen (1988:539), följande.

1 KAP. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 § Dessa föreskrifter gäller hållande av strutsfåglar avsedda för avel eller
produktion av livsmedel, skinn, fjädrar eller andra produkter.

2 § Grundläggande bestämmelser om hållande av strutsfåglar finns i
djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordningen (1988:539).

3 § I dessa föreskrifter avses med

anläggning: en eller flera byggnader eller andra utrymmen inom- eller
utomhus som är belägna på samma fastighet,

hägn: utomhus beläget område som är omgivet av stängsel som
hindrar djur från att såväl lämna som att komma in på området,

kycklingar: strutsfåglar som är sex månader eller yngre,

strutsfåglar: fåglar av arterna struts, emu och nandu, samt

stallavdelning: del av ett stall som är avskilt från andra delar av stallet
genom täta väggar.

4 § Anläggning för strutsfåglar får inte uppföras i närheten av flygplats,
järnväg, större landsväg eller på annan plats där buller, föroreningar eller
andra yttre faktorer innebär påtaglig risk för strutsfåglarnas hälsa.

5 § Vildfångade strutsfåglar eller strutsfåglar som kommer från ägg som
har lagts av frilevande sådana fåglar får inte hållas i fångenskap.

6 § Den som ansvarar för hållande av strutsfåglar skall, med godkänt
resultat, ha genomgått en av Jordbruksverket godkänd utbildning i

uppfödning och skötsel av sådana fåglar. Utbildningen skall innehålla de ämnen som anges i bilagan till dessa föreskrifter.

2 KAP. TILLSYN

1 § Strutsfåglar skall hållas på sådant sätt att tillsynen över dem kan ske utan svårigheter. När det är mörkt ute skall en tillräckligt stark ljuskälla finnas tillgänglig, så att alla fåglar tydligt kan inspekteras.

Tillsyn skall ske minst två gånger dagligen. Mycket unga, sjuka eller skadade strutsfåglar och strutsfåglar som betar sig onormalt skall ses till oftare.

2 § Automatiska utfodrings- och vattningssystem skall ses till dagligen.

3 KAP. SKÖTSEL

1 § Kycklingar skall ges möjlighet att präglas på en föräldragestalt senast andra dagen efter kläckning.

2 § Kycklingar äldre än tre dagar skall aktiveras minst fyra gånger dagligen om de inte rör sig tillräckligt. Vid ogynnsamma väderförhållanden skall motionen utföras inomhus.

3 § I stallar för strutsfåglar skall golvet förses med lämpligt strömedel senast då fåglarna har uppnått åtta veckors ålder.

4 § Strutsfåglar äldre än tre månader skall dagtid ha tillgång till hägn. Vid ogynnsamma väderförhållanden får de dock tillfälligt hållas inomhus. Fåglarna skall hållas inomhus på natten den tid på året som betestillväxt inte sker.

5 § Strutsfåglarna skall tränas att reagera på lämplig stimulus så att de kan kallas in och fås att röra sig.

6 § Strutsfåglar skall tränas att utnyttja skydd under ogynnsamma väderförhållanden.

7 § Strutsfåglar skall hållas på ett sådant sätt att de är tillfredsställande rena.

8 § Alla utrymmen och ytor som strutsfåglarna har tillträde till skall hållas fria från föremål och ämnen som kan skada fåglarna.

9 § Vid avel skall det finnas tillgång till lämpliga platser för redan.

10 § Strutsfåglar får inte hållas ensamma. Sjuka, skadade, utstötta eller mycket aggressiva fåglar får dock tillfälligt hållas ensamma.

Strutsfåglar som hålls ensamma skall kunna se och höra andra sådana fåglar om inte en veterinär ordinerar annat.

11 § Strutsfåglar får inte bindas annat än efter ordination av en veterinär. Fixering på annat sätt får endast vara tillfällig i samband med hantering.

Strutsfåglar får inte fångas i benen, fjädrarna eller enbart en vinge.

12 § Strutsfåglar får inte

1. hållas tillsammans med djurarter som kan överföra smitta eller skada fåglarna,

2. användas som tävlings- eller riddjur, eller

3. infångas med hjälp av läkemedel annat än i extrema fall och under veterinärt ansvar.

13 § Strutsfåglar från annan besättning skall befinnas vara kliniskt friska innan de introduceras i den nya besättningen.

4 KAP. HÄGN

1 § Marken i hägn för strutsfåglar skall vara väldränerad.

2 § Om marken i hägn, på drivvägar eller på annan plats där strutsfåglar hanteras är hal skall den sandas eller göras halkfri på annat sätt.

3 § Stängsel skall finnas och skall vara utformat och anordnat på sådant sätt att djur som hålls inom stängslet under normala förhållanden inte skadas. Stängslet skall vara tillräckligt hållfast för att inte skadas av att en strutsfågel rusar in i det och tillräckligt eftergivligt för att inte skada fågeln. Det skall finnas en anordning som gör stängslet synligt för strutsfåglarna. Spetsiga vinklar mellan två angränsande stängselavsnitt får inte förekomma. Stängslet skall hindra djur som kan orsaka skada på strutsfåglarna att komma in till dem.

Taggtråd eller elstängsel får inte användas.

4 § Stängsel runt ett eller flera hägn samt mellan grupper med könsmogna fåglar skall, med undantag för hörnstolparna, monteras på insidan av stolparna. Den nedre begränsningen på stängsel mellan hägn får vara belägen högst 0,4 m över marken.

5 § Höjden på stängsel skall för kycklingar av struts och emu vara minst 1,6 m och för kycklingar av nandu minst 1,5 m. För äldre strutsar skall höjden vara minst 2 m, för äldre emu minst 1,8 m och för äldre nandu minst 1,7 m. De nedersta minst 1,5 m av stängslet skall vara av nätstruktur.

6 § Angränsande hägn för könsmogna strutsfåglar skall vara avskilda från varandra på sådant sätt att aggressiva attacker mellan fåglarna och stressande kontakt mellan avelsgrupper förhindras.

7 § Strutsfåglar skall ha tillgång till sandbad.

8 § Hanterings-, infångnings- och lastningsanläggning skall finnas.

9 § Strutsfåglar skall ha tillgång till ligghall, hydda eller annan byggnad som ger dem dels skydd mot väder och vind dels torra och rena liggplatser.

För strutsfåglar som behöver särskild vård skall det finnas ett närbeläget utrymme som kan värmas upp och där djuren skall kunna hysas individuellt.

10 § Varningsskyltar skall placeras på framträdande platser utanför hägn. Av skyltarna skall framgå

1. att strutsfåglarna inte får störas,
2. att föremål inte får kastas in i hägnet och
3. att fåglarna kan bli stressade av att människor går in i hägnet.

5 KAP. UTRYMME OCH INREDNING M.M.

1 § Höjden från underlag till tak får inte vid något tillfälle understiga 3 m för vuxna strutsar respektive 2,5 m för emu och nandu.

2 § Öppningen i byggnader för strutsfåglar skall vara så stor att fåglarna kan passera in eller ut utan att skadas. Öppningens bredd får inte understiga 1,5 m och höjden skall för struts vara minst 2,2 m, för emu minst 1,8 m och för nandu minst 1,6 m.

3 § Ligghallar för strutsfåglar skall ha tak och minst tre väggar. Fåglarna skall kunna stängas in i ligghallarna.

4 § Stallar för strutsfåglar skall vara utformade så att

1. kontakt mellan avelsgrupper under avelsperioden inte orsakar onödig stress och
2. det finns godtagbara förutsättningar att rädda fåglarna vid brand.

5 § Golv skall ha en jämn och halkfri yta, vara lätta att rengöra samt vara så utformade att de inte tillfogar strutsfåglarna skador eller inverkar menligt på deras beteende.

6 § Utfodrings- och vattningssystem skall vara utformade, dimensionerade och placerade så att de inte innebär någon olycksrisk för strutsfåglarna.

7 § Fönster, belysningsanordningar och elektriska ledningar som strutsfåglarna kan nå skall vara försedda med lämpliga skydd.

8 § Det skall finnas en godtagbar plan för hur djurskyddet skall upprätthållas vid elavbrott.

6 KAP. STALLKLIMAT

1 § I stallar skall strutsfåglarna ha termisk komfort.

2 § I värmeisolerade stallar får den relativa luftfuktigheten under vintern bara undantagsvis överstiga 80 procent.

I oisolerade stallar får den relativa fuktigheten bara undantagsvis överstiga uteluftens relativa fuktighet med mer än 10 procentenheter.

3 § I stallar får strutsfåglar bara tillfälligt utsättas för luftföroreningar som överstiger följande värden.

Ammoniak	10 ppm
Koldioxid	3 000 ppm
Organiskt damm	10 mg/m ³

4 § Öppningar mellan stallavdelningar skall vara stängda när de inte används.

5 § I mekaniskt ventilerade stallar skall det finnas nödventilation.

7 KAP. FÖNSTER OCH BELYSNING

1 § Stallar för strutsfåglar får vara försedda med andra ljusinsläpp för dagsljus än fönster.

2 § Byggnader, med undantag för ligghallar som bara används under betesperioden, skall vara försedda med artificiellt ljus som inte förorsakar djuren obehag och som medger att tillsyn kan utövas utan svårigheter.

Strutsfåglar skall ha en sammanhängande ljusperiod av minst tio timmar per dygn.

8 KAP. BULLER

1 § Bullret i stallar får inte ha en sådan nivå och frekvens att det påverkar strutsfåglarnas hälsa menligt. De får bara tillfälligt utsättas för mekaniskt buller överstigande 65 dBA.

Fåglarna skall, om möjligt, skyddas mot plötsligt, kraftigt ljud.

9 KAP. FODER OCH VATTEN

1 § Strutsfåglar skall dagligen ges foder av lämplig struktur och storlek.

Fodergivan skall garantera en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel.

2 § Utfodring skall ske på ett sådant sätt att alla strutsfåglarna kan äta samtidigt och på ett lugnt och naturligt sätt.

3 § Andra strutsfåglar än kycklingar skall ha tillgång till naturligt bete. Under den del av året som bete inte finns skall de förses med grovfoder.

4 § Strutsfåglar skall från och med sex dagars ålder ges tillgång till sand eller stenar av passande storlek och mängd för att underlätta matsmältningen.

5 § Kycklingar yngre än tre månader skall ha ständig tillgång till foder. Grovfoder skall erbjudas från en veckas ålder.

6 § Strutsfåglar skall ha ständig tillgång till dricksvatten om inte en veterinär ordinerar annat. För kycklingar yngre än tre månader är det dock tillåtet att, om det är nödvändigt, tillfälligt och under noggrann övervakning begränsa vattentillgången.

10 KAP. RENHÅLLNING

1 § Stallar skall rengöras och utgödsas minst en gång dagligen, om inte systemet för djurhållning är uppbyggt för andra rutiner som ger god hygien.

Vid kontinuerlig uppfödning skall stallar eller stallavdelningar rengöras noggrant minst en gång årligen.

Vid omgångsuppfödning skall stallar eller stallavdelningar rengöras noggrant före varje insättning av en ny omgång djur.

2 § Ströbäddar skall hållas torra och rena. Det strömedel som används skall ha god hygienisk kvalitet.

11 KAP. DRIVNING

1 § Strutsfåglar skall drivas i ett lugnt tempo. Elpådrivare får inte användas.

12 KAP. ÖVRIGA BESTÄMMELSER

1 § Om det finns särskilda skäl får Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft, i fråga om 1 kap. 6 § den 1 januari 2001, och i övrigt den 1 oktober 2000.

2. Stallar och anläggningar som är i bruk den 1 oktober 2000 får användas för hållande av strutsfåglar till och med den 31 december 2002 utan hinder av 4 kap. 3 - 5 §§ och 5 kap. 1 och 2 §§.

3. Om sådana stallar som avses i punkten 2 förprövas i anledning av om- eller tillbyggnad gäller dock de nya bestämmelserna.

4. Den som ansvarar för hållande av strutsfåglar den 1 januari 2001 får ansvara för sådant hållande till och med den 31 december 2002 utan hinder av 1 kap. 6 §.

INGBRITT IRHAMMAR

Björn Dahlén
(Djurskyddsensheten)

Följande ämnen skall ingå i utbildningen enligt 1 kap. 6 §

1. Strutsfåglars biologi,
2. strutsfåglars beteende, naturligt och i fångenskap,
3. föreskrifter om hållande av strutsfåglar,
4. allmän skötsel av strutsfåglar,
5. utfodring av strutsfåglar,
6. strutsfåglars motionsbehov,
7. strutsfåglars behov av sandbad och vattenbad och sätt att tillgodose detta behov,
8. inhysning av strutsfåglar, miljökrav inklusive skydd och gömställen för att undvika mobbning och oönskade sexuella närmanden mellan strutsfåglar,
9. utformning av stängsel,
10. kriterier för urval av avelsdjur,
11. strutsfåglars reproduktionsbeteende inklusive ägghantering, lagring, inkubation, kläckning och uppfödning av kycklingar yngre än 12 veckor,
12. hygien och desinfektionsmetoder vid hållande av strutsfåglar,
13. hälsokontroller för strutsfåglar,
14. fångsling och hantering av strutsfåglar,
15. pålastning respektive avlastning av strutsfåglar från fordon,
16. fjäderklippning,
17. beteendestörningar hos strutsfåglar,
18. sjukdomar hos strutsfåglar,
19. hantering, vård och behandling av sjuka strutsfåglar, inklusive medicinering såväl per os som genom injektioner,
20. metoder för avlivning av strutsfåglar i nödläge, samt
21. journalföring vid hållande av strutsfåglar.